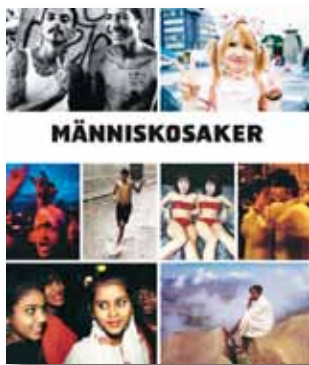

Studiehandledning till

MÄNNISKOSAKER

ett webbaserat studiematerial som finns på
[www.varldslitteratur.se/lärresurser](http://www.varldslitteratur.se/larresurser)
utarbetat av lärare på Värmdö gymnasium
i samarbete med Världsbiblioteket.

Världsbiblioteket har tillsammans med lärare från Värmdö gymnasium tagit fram en fritt tillgänglig studiehandledning för att arbeta med skönlitteratur från Asien, Afrika, Latinamerika och Mellanöstern i skolan. (som pdf-fil på varldslitteratur.se/lararresurser/gymnasiet-komvux).

Startpunkten blev tidskriften Karavans antologi MÄNNISKOSAKER – dikter och noveller på liv och död från Afrika, Asien och Latinamerika. På varldslitteratur.se hittar du inspirerande tips om och uppslag till hur du kan arbeta med texterna i din egen klass. Vi kommer successivt att utöka och bredda studiehandledningen så att den omfattar fler verk och texter.

Gå in på Världsbibliotekets webbsida varldslitteratur.se för fler idéer och mer inspiration. Där hittar du även information om författarna och deras verk.

varldslitteratur.se är till för att lyfta fram all skönlitteratur från Asien, Afrika, Latinamerika och Mellanöstern som har översatts på svenska. Världsbiblioteket håller dig där uppdaterad om de allra senaste utgivningarna, men du får också hjälp att söka dig fram till tidigare decenniers titlar – ja, till böcker som du kanske inte ens visste fanns.

varldslitteratur.se är ett virtuellt uppslagsverk fullt av författarbiografier, översiktsartiklar, presentationer av romaner, dikter och noveller. Du kan söka dig fram via världsdel, land, ämnesord, författarnamn, boktitel, utgivningsår eller vanlig fritextsökning. Dessutom hittar du bokklubb, material till bokcirkel, recensioner, länkar till andra webbsidor och intressanta nyheter om litteratur och författare i allmänhet.

varldslitteratur.se

INLEDNING

I studiehandledningen finner du dels uppgifter till de flesta av texterna i Människosaker, dels förslag på några större fördjupningsarbeten. Uppgifterna är uppdelade under rubrikerna samtala, skriv vidare och läs vidare.

Vår utgångspunkt när vi började arbeta med texterna var att betrakta dem först och främst som bra texter och inte som några representanter för det exotiska. Vi hoppas att Människosakers texter tillsammans med våra uppgifter blir en bra ingång till många inspirerande lektioner.

Helga Stensson, David Berner, Petra Nilsson, Kristina Burman och Marie Israelsson, lärare på Värmdö gymnasium

Våra textfavoriter

Helga Stensson

TEXTFAVORIT: *Inskrivningsdagen* av Rattawut Lapcharoensap
För att det är en mycket gripande historia om ung vänskap och stora svek. Eleverna diskuterade insiktsfullt om vad de skulle ha gjort i motsvarande situation.

David Berner

TEXTFAVORIT: *Till en flicka* av Jamaica Kincaid
För att den är effektivt skriven och känns relevant. Eleverna skrev jättefina texter utifrån den.

Petra Nilsson

TEXTFAVORIT: *Godoy lever* av Daniel Chacón
För att den är väldigt filmisk. Det var spännande att diskutera om identitet och gränser med eleverna.

Kristina Burman

TEXTFAVORIT: *Dinosaurien* av Fransisco X Alarcón
För att den är så överraskande. Den ger verkligen effekt i klassrummet.

Marie Israelsson har varit med och utvecklat studiehandledningen.

Det var mycket soligt på andra sidan

av José Eduardo Agualusa

SAMTALA

- Tror du på ödet?
Finns det själsfränder, alltså två personer som är menade för varandra?
- Hur vet man att man har hittat den "rätta"?
- Vem är Gustavo?

SKRIV VIDARE

- Skriv ner hur samtalet hade låtit om den verkliga Gustavo hade svarat i telefonen.
 - Tänk att du slår ett nummer på måfå. Vem vill du svarar? Hur kommer samtalet att låta? Skriv en dialog.
-

Nocturne

av Melih Cevdet Anday

SAMTALA

- Nocturne betyder enligt NE: "musikstycke som ger upphov till drömmande nattstämning". Varför tror du dikten har den titeln? Känner du till någon mer text som har den titeln?
-

Godoy lever

av Daniel Chacón

SAMTALA

- Varför tror du att Juan har så svårt att uttala namnet Godoy? Vilken bild vill Chacón ge med detta?
- Novellen är uppbyggd på kontraster. Jämför t ex Juans liv i Mexiko med det liv han får som Godoy i USA. Vad har han på de olika ställena? Vad kan han och vad har han för ställning i respektive land? Vilken betydelse har gränsen?
- Vid vilka tillfällen i berättelsen har han möjlighet att berätta sanningen? Varför gör han inte det tror du?
- I sista stycket ser Juan sig själv i spegeln och ser Godoy. Tror du att det är möjligt för honom att helt byta identitet och glömma sitt förflutna? Vilka konsekvenser får det? Skulle det vara det möjligt för dig? Vad skulle i så fall krävas?
- Är det moraliskt fel att göra som Godoy? Vad tycker du om honom som person?
- Tycker du att novellen kan läsas allegoriskt dvs. som en berättelse med genomgående symbolik? Vad symboliserar den i så fall tycker du?

SKRIV VIDARE

- Skulle allt kunna vara iscensatt av kusinen? Skriv en alternativ början och slut där detta tydliggörs.
- Hur skulle du filmatisera den här novellen? Välj några scener. Du skall rita ett bildmanus samt skriva en dramatisering av dina valda scener (i en dramatisering finns ingen berättande text utan du arbetar bara med repliker).

LÄS VIDARE

Läs även novellen *Inskrivningsdagen* på sid 155 i antologin och jämför de båda texterna:

- Vilka likheter finns mellan *Inskrivningsdagen* och *Godoy lever*? Vilken tyckte du mest om? Motivera dig!
 - I *Inskrivningsdagen* liksom i *Godoy lever* är namnet viktigt. När Kittys namn ropas upp nämns att huvudpersonen "inte hört hans riktiga namn på länge" och när hans eget namn ropas upp "låter namnet inte som mitt namn". Vad vill författaren säga med detta? Hur är det egentligen med namn? Varför är de så viktiga? Skulle du kunna byta ditt eget?
 - En skillnad är att Juan-Godoy aldrig ser dem han svikit i ögonen, det behöver däremot huvudpersonen i *Inskrivningsdagen* göra. Är det lättare att svika då?
 - Argumentera för påståendet "Både *Inskrivningsdagen* och *Godoy lever*" handlar om att byta identitet.
-

Tropisk

av Francisco X. Alarcón

SAMTALA

- Vad tror du författaren menar med "nere" respektive "uppe"?
- Vem är "mannen från tropikerna"?

SKRIV VIDARE

- Skriv en dikt där du byter ut "nere" och "uppe" mot några andra motsatsord.
-

Det där med jordklotet

av Cristina Peri Rossi

SAMTALA

- Vad menar författaren när hon skriver att bingohallen är navelsträngen?
- Ett ord som återkommer är "förändring". Vad är det för slags förändring hon talar om?

SKRIV VIDARE

- Kortskriv kring orden:
Saknad / Hem / De som blev kvar
 - Har du lämnat någon? Försök beskriv känslan i en kort novell.
-

Frö

av Adéla Prado

SAMTALA

- På vilket sätt är ett frö ett "tillstånd av nåd?" Varför kan det tillståndet vara att föredra framför ett med rötter?

SKRIV VIDARE

- Drömmer du om tillfällena då du får "vila i timmar utan att drömma ens", eller i alla fall stänga av allt för en stund? När och varför? Skriv en lista, glöm inte att motivera.

Dinosaurien

av Augusto Monterroso

SAMTALA

- Är detta en text? Vilken effekt blir det av att den är så kort?
- Vad symboliserar ordet dinosaurie? Kan man byta ut det mot något annat ord?

SKRIV VIDARE

- Vad hände före och efter han eller hon vaknar? Skriv en prolog eller en epilog.
-

Middagssolen och skuggan

av Muhammad al-Maghut

SAMTALA

- Vad handlar texten om? Vilka är textens "vi" och "de"?
 - Texten är uppbyggd med ord som ställs mot varandra. Försök kategorisera vilken typ av ord som används om vi respektive de. Vilka känslor framkallar de?
 - Vem är starkast – "vi" eller "de"? Finns det någon vändpunkt?
-

Baobabträdet som drömde fåglar

av Mia Couto

SAMTALA

- Konstapeln i texten frågar sig vad det fanns "för anledning att vara arg på den kringvandrande försäljaren"? Vad tror du?
- Texten handlar bland annat om främlingsfientlighet. Har den någon lösning på problemet? Vad tycker du att man ska göra?
- Tänk dig att fågelhandlaren är en gud, Jesus eller en profet. Hur behandlar människorna honom? Vad är det han predikar? Hur skulle en gudomlig person visa sig i dagens samhälle och hur skulle vi reagera? Vad skulle han eller hon predika?

SKRIV VIDARE

- Skriv en argumenterande artikel eller en insändare där du tar avstånd från de främlingsfientliga idéer som finns i vårt samhälle idag.
-

Jag vill hata någon idag

av R. Dobru

SAMTALA

- Vilken känsla förmedlar dikten? Varför tror du att huvudpersonen mår som han eller hon mår?

SKRIV VIDARE

- "Jag vill hata någon idag" - vad skulle kunna få dig att känna så? Skriv en text med samma stil och på samma tema, eller byt till: "Jag vill älska någon idag."

Att döda en hund

av Samantha Schweblin

SAMTALA

- Hur arbetar skribenten för att skapa spänning i texten?
- Vilken roll har "alkisen"?
- Vad får du för bild av "jaget" i berättelsen?
- Nämn några vändpunkter i texten. Vad innebär det för utvecklingen av historien?

SKRIV VIDARE

- En initiationsrit kan förekomma i många sammanhang; det kan vara första gången någon får vara med i scouterna, fotbollslaget eller när en klass är ny på skolan. Har du varit med om eller hört talas om en initiationsrit som gått snett? Beskriv hur det gick till eller skriv en kort novell om händelserna.

Nani

av Ozvaldo Azevedo

SAMTALA

- Den stora stenen beskrivs som ett levande väsen. Ge exempel på hur författaren gör för att ge stenen liv. Vilken effekt får det? Hurdan är den stora stenen?
- Hur kommer det sig att huvudpersonen Nani och stora stenen accepterar varandra?
- Vad tycker du att stenen kan symbolisera? Argumentera för det du tycker.
- Hur tolkar du slutet? Förändras Nani?

SKRIV VIDARE

- Har du något/någon som fungerar som novellens stora sten? Som kan få dig att gå från hård, stum, utan varken tårar eller leende till att le igen? Beskriv ett möte mellan dig själv och detta.

Lunch i bergen på karnevalssöndagen

av Rubem Fonseca

SAMTALA

- Vad är viktigt för Sonia och hennes familj? Beskrivs de som onda eller goda?
- Hur är Zeca? Vilka är offer i texten? Vad har de råkat ut för? Vem/vilka är skyldiga? Till vad? Finns det några förmildrande omständigheter tycker du?
- Besvara huvudpersonen Zecas sista replik "Vad i helvete var det som höll på att hända med mig?"

SKRIV VIDARE

- FONSECAS texter har ofta inslag av våld och brutalitet. Vad tycker du om inslaget av våld i den här texten?

Till en flicka

av Jamaica Kincaid

SAMTALA

- Vem är det som ger textens alla goda råd? Vem tar mot dem? Hur föreställer du dig dessa två personer? Är råden möjliga att efterleva?
- Personen som tar emot råden kommer endast fram i några repliker. Vad ger dessa repliker för känsla? Varför är de så få tror du?
- Hur skulle motsvarande råd till en flicka i Sverige idag se ut? Till en pojke? Vem skulle ge råd? Skulle de vara möjliga att efterleva?
- En prosadikt är en skönlitterär text som har många gemensamma drag med lyriken. Den kan till exempel använda sig av allitterationer, rytm och upprepningar. Samtidigt är prosadikten som övrig prosa en berättande text. Ge exempel på berättande och poetiska drag i texten.

SKRIV VIDARE

- Skriv en liknande prosadikt bestående av goda råd och några enstaka repliker. Bestäm själv vem som ger råd och vem som tar emot dem och namnge dikten efter detta med exempelvis "Till en student" "Till en nästan vuxen" "Till en turkisk flicka i Sverige". Tänk på att texten ska vara kort och jobba med de poetiska dragen, till exempel upprepningar.

LÄS VIDARE

Läs också *Några ord till min k. dotter om jag hade någon* av Anna-Maria Lenngren. Jämför de båda texterna. Vilka likheter och skillnader finns? Finns några råd man gärna ger till flickor oavsett tid och kultur?

Kvinna sargad

av Suheir Hammad

SAMTALA

- Vad har hänt kvinnan i dikten? Hur får vi ta del av liknande öden?

SKRIV VIDARE

- Använd de fakta som finns i dikten och skriv om den till ett kort tidningsartikel eller notis.
-

Gåtan

av Lindsey Collen

SAMTALA

- Vad tror du har hänt? Hur känner Marie för fadern till sitt barn? Varför låser Maries pappa in sin dotter?
- Hur långt får föräldrar gå för att skydda sina barn?
- Novellens titel är "Gåtan". Vilken gåta är det som författaren syftar på tror du?

SKRIV VIDARE

- Berätta om mötet mellan Marie och fadern till barnet i magen.

Kärleksdikt

en dikt av Nizar Qabbani

SAMTALA

- Vem tror du är diktjaget? Är det en kvinna eller man, nationalitet, ung eller gammal?
- Författaren arbetar med liknelser. Förstärker dessa bilder dikten eller blir den otydligare?

SKRIV VIDARE

- Diktens titel är "Kärleksdikt". Vilka tankar och känslor väcker den? Skriv ner de ord som dyker upp i ditt huvud.
 - Skriv en kärleksdikt och använd dig av liknelser eller metaforer.
-

Siesta

en novell av Cecilia Absatz

SAMTALA

- Miljön, värmen har en central roll i novellen. Beskriv hur författaren använder sig av miljön för att beskriva huvudpersonen känslomässiga tillstånd. Hur beskrivs det hon känner? Försök att hitta några citat.
 - Erotik och hemlig kärlek är vanliga ingredienser i många filmer. Kan du komma på någon film som påminner om den här novellen?
-

Epigram av Cecilia Meireles

Förälskelse av Viriato da Cruz och **Livet** av Na Ye

SAMTALA

- I dikten *Epigram* av Cecilia Meireles finns ett par liknelser som beskriver diktens du-gestalt. Fundera på vad liknelserna egentligen betyder. Vad berättar de om du-et? Hur är en sådan person?
- Dikt-jaget i *Förälskelse* av Viriato da Cruz skrev ett kärleksbrev fullt av liknelser till sin älskade. Hur beskrev han henne?
- Även i dikten *Livet* av Na Ye är liknelsen central. Fundera på vad liknelsen betyder här. Vad tycker du att den berättar? Hur är ett sådant liv? Hur uppfattar du liknelserna i de tre dikterna? Hur fungerar de som beskrivningar, är de till exempel slående, vaga, tänkvärda, långsökta, fantasifulla eller klichéartade?

SKRIV VIDARE

- Skriv en egen dikt, eller ett kort brev, utifrån någon spännande och träffande liknelse.
-

Mrs Ganapathys blygsamma triumf

av Manjula Padmanabhan

SAMTALA

- I Mrs Ganapathys blygsamma triumf beskriver Manjula Padmanabhan hur modernt och traditionellt krockar i en indisk familj. Diskutera modernt och traditionellt utifrån

novellen. Finns det exempel på liknande krockar i Sverige och andra länder som ni känner till? Har ni själva upplevt någon krock mellan modernt och traditionellt?

Se även fördjupning, där finns förslag på hur du kan arbeta vidare med Indien.

Bara ett skämt

av Gu Yu

SAMTALA

- Är skämtet i novellen roligt? Kan man skämta om allt?

SKRIV VIDARE

- Gå samman i par för att skriva dialoger där Tiancheng och Wenhao möts för första gången efter det som har hänt i novellen. Är stämningen frostig, eldig, ironisk, uppsluppen, förtrolig, omoralisk, ärlig, hotfull, absurd eller helt annan?

Spela gärna upp några av dialogerna i klassen.

Sjunk

av Junot Díaz

SAMTALA

- Hur beskrivs huvudpersonens liv? Varför tror du att han är kvar och inte flyttar därifrån som Beto gjort? Varför vill han inte träffa Beto?
- Hur porträtteras sexualiteten mellan kvinnor och män respektive sexualiteten mellan män.

SKRIV VIDARE

- Jämför de två scenerna i TV-soffan med Beto respektive mamman. Vilka likheter hittar du? Varför tror du att författaren har avslutar novellen med scenen med mamman?
 - Tänk om Beto och huvudpersonen träffas. Vad tror du händer då? Skriv ner deras möte. Skriv en dramatisering av deras möte.
-

Att gifta sig med Coca-Cola av Yan Li, **Livet** av Na Ye

SAMTALA

Läs alla dikterna och välj sedan ut en som du fastnar för. Läs igenom den dikten flera gånger, långsamt och gärna högt. Börja sedan analysera:

- Begrunda rubriken. Vad ger den för upplysningar och ledtrådar?
- Beskriv vad dikten rymmer för konkret situation eller skeende. Vad handlar dikten om?
- Precisera diktens tankeinhåll. Uttrycks tankarna klart i en sammanhängande tankegång eller saknas gripbara tankar?
- Försök ange diktens känslomässiga innehåll. Vilken eller vilka känslor härskar i dikten? Är känslans intensitet densamma eller förändras den?
- Karaktärisera dikten. Är den till exempel berättande, argumenterande, reflekterande eller känslöexponerande?

- Beskriv diktens berättare. Är berättaren anonym eller på något sätt bestämd? Med vilka sinnen registrerar berättaren? Redovisar berättaren sina intryck detaljrikt eller vagt? Vilken attityd har berättaren till det berättade: objektiv eller subjektiv; allvarlig eller skämtsam; patetisk eller ironisk?
- Beskriv hur dikten ansluter till den moderna kinesiska poesin och post-dunkel-poeterna som Li Li beskriver under Den nya dikten går mot berättelsen. Har dikten till exempel några berättande, alldagliga, ironiska och detaljrika drag? Handlar den på något sätt om vad som händer i Kina nu? Uppfattar du diktens innehåll som kinesiskt eller allmänmänskligt?
- Berätta vad du tycker om dikten. Varför fastnade du för den?

Inskrivningsdagen

av Rattawut Lapcharoensap

SAMTALA

- Hur ser det samhälle ut där novellen utspelar sig? Tycker du att utgången av novellen är självklar? Lyckas författaren hålla uppe spänningen? Hur?
- På vilket sätt sviker huvudpersonen sin vän? Begår huvudpersonen ett moraliskt fel, tycker du? Hur skulle du själv ha gjort i hans kläder?
- Vad känner du till om hur det går till vid mönstring till svensk militärtjänst? Finns det några likheter med hur det går till i novellen?

LÄS VIDARE

Läs även novellen *Godoy lever* på sid 17 i antologin och jämför de båda texterna. Vilka likheter finns mellan *Inskrivningsdagen* och *Godoy lever*? Vilken tyckte du mest om? Motivera dig!

- I *Inskrivningsdagen* liksom i *Godoy lever* är namnet viktigt. När Kittys namn ropas upp nämns att huvudpersonen "inte hört hans riktiga namn på länge" och när hans eget namn ropas upp "låter namnet inte som mitt namn". Vad vill författaren säga med detta? Hur är det egentligen med namn? Varför är de så viktiga? Skulle du kunna byta ditt eget?
- En skillnad är att Juan-Godoy aldrig ser dem han svikit i ögonen, det behöver däremot huvudpersonen i *Inskrivningsdagen* göra. Är det lättare att svika då?
- Argumentera för påståendet "Både *Inskrivningsdagen* och *Godoy lever*" handlar om att byta identitet.

Hur kan du tro soldat

av Nicolás Guillén

SAMTALA

- Har du läst någon annan soldatskildring? Hur tycker du krig beskrivs i film och i litteratur? Hur skiljer sig beskrivningarna åt?

Blues (ur dikten Amerika, Amerika)

av Sadi Yusuf

SAMTALA

- Vem tror du är "jaget" i dikten?

- Varför tror du författaren har valt att koppla ihop texten med just en blues från USA?
- Lyssna på en blues tillsammans. Hur låter det? Vad vet ni om blues?

SKRIV VIDARE

- Välj ett land och skriv en blues inspirerad av landet.
-

Indianens dröm

av José Maria Arguedas

SAMTALA

- Hur fick indianen mod att berätta?

SKRIV VIDARE

- Vem var indianen i berättelsen? Skriv hans historia.
-

Yuk-Son

av Ko Un

SKRIV VIDARE

- Yuk Son har ett extra finger. Detta handikapp är hans styrka. Känner du någon med en ovanlig egenskap som blivit en styrka? Skriv en dikt om detta.
-

En vanlig mans liv

av Bernardo Carvalho

SAMTALA

- Hur känner du inför att vi aldrig får veta röstens budskap? Vad föreställer du dig att den säger?
- Hur föreställer du dig att en inre röst ser ut? Har du själv någon gång hört en inre röst av något slag?

SKRIV VIDARE

- Låt en inre röst tala i form av en monolog. Det kan till exempel vara den inre röst som talar till mannen i novellen eller din egen inre röst som talar till dig på väg hem en alldeles vanlig dag.
-

Levnadsskiss

av Cheng Gu

SAMTALA

- Den här texten är i två delar. Läs först den vänstra spalten enbart. Vad handlar dikten om? Vad vill den uttrycka?
- Läs även den högra spalten, "Kort förklaring". Vad handlar den om? Förändras din läsning av dikten när du har läst förklaringen? Varför tror du att författaren har lagt till en förklaring?

En ny födelse

av Forough Farrokhzad

SAMTALA

- Livet beskrivs med flera liknelser. Välj två citat och försök att motivera varför du har valt dem. Vad tycker du att den här dikten handlar om. Vilka motiv är centrala?

SKRIV VIDARE

- I början på dikten (förutom första versen) arbetar författaren med anaforen "Kanske livet är ..." i de olika stroforna. Skriv en dikt där du använder dig av denna anafor "Kanske livet är ..."
-

Juli

av Phan Thi Vang Anh

SAMTALA

- Hur reagerar personerna i texten på magister Thang och varför reagerar de som de gör?
- Det berättas flera gånger att pappan lämnat familjen på ett värdigt sätt. Tror du att berättaren talar sanning? Tycker du att det finns mer eller mindre värdiga sätt att lämna en person eller en familj på?
- Huvudpersonen säger att hon "hade blivit så stor så fort att mamma inte hade hunnit bli så gammal som hon borde vara". Vilka för- och nackdelar finns det med unga föräldrar tycker du?

SKRIV VIDARE

- En del av texten fokuserar på sökandet efter kärlek. Skriv en kontaktannonser för någon av personerna i berättelsen.
-

En näve dadlar

av Tayeb Salih

SAMTALA

- Hur har författaren valt att beskriva pojkens känslor när han inser hur farfadern behandlar deras granne.
- Finns det någon annan film eller bok som du har läst som du kan dra paralleller och som påminner om den här novellen?

SKRIV VIDARE

- Vad tror du att det hände sedan? Skriv en fortsättning.
 - Skriv om novellen och gör farfadern till huvudperson och pojken till biperson.
-

Flickan som kan

av Ama Ata Aidoo

SAMTALA

- Mamman och mormodern är oroliga för flickans ben, för att de ska bli henne till last.

Vad oroar sig dina föräldrar för beträffande dig och din generation?

- Mormodern ändrar sig och börjar stötta flickan. Bland annat stryker hon hennes skoluniform och går med henne till skolan. Vad får henne att ändra sig?
- Vilket kvinnoideal presenteras i texten? Hur ser det ut i din värld?
- Har du varit med om situationer då du inte vågat säga det du tänkt av rädsla för vad andra ska tro och tycka? När kan sådana situationer uppstå?

SKRIV VIDARE

- Den sjuåriga flickan berättar något som de vuxna ber henne lova att ALDRIG säga igen, sen börjar de skratta och berätta det för alla andra vuxna. Skriv det du tror hon sa, som fick de vuxna att reagera som de gjorde.
-

Brev till Gud

en novell av Gregorio López y Fuentes

SAMTALA

- Varför tror du att Lencho gör som han gör?

SKRIV VIDARE

- Skriv ett brev till någon högre makt och be om något som du saknar eller oroas över. Du kan gärna utforma det som en bön.
 - Gör en illustration till novellen.
 - Skriv om novellen till dramatisk text. Du kan antingen välja att göra ett filmmanus eller en teaterpjäs. Du delar in novellen i olika scener. Tänk på att en dramatisk text inte bör ha berättande text. Du kan i och för sig välja att ha en berättare, men i huvudsak drivs handlingen fram av dialog.
-

Uppfinn en dikt på din väg

en dikt av Adonis

SAMTALA

- Studera dikten och fundera på vad du kan läsa in i dess specifika uppbyggnad. Ser du något mönster?

SKRIV VIDARE

- Gör en egen dikt där du själv experimenterar med formen och orden.
-

Det är dags att ge sig av

av Véronique Tadjo

SAMTALA

- Vilken slags resa kan Véronique Tadjos dikt handla om?

SKRIV VIDARE

- Utgå ifrån dikten och ändra den för att skapa en delvis ny dikt. Här är några förslag på hur förändringarna kan gå till:

- Skriv in kommentarer, frågor eller svar mellan diktens versrader så att dina egna idéer om diktens resa blir till en del av texten.
- Byt ut något eller några ord så att dikten väcker nya associationer.
- Lägg till en hel strof, före eller efter dikten, för att visa vad som hände innan eller efter avresan.
- Skriv in verkliga eller påhittade platser, fordon eller reskamrater om du vill göra resan mer konkret, abstrakt eller fantasifull.

FÖRDJUPNING

Världen och Sverige

NOVELLER: Phan Thi Vang Anhs *Juli*, Mia Coutos *Baobabträdet som drömde fåglar*, Manjula Padmanabhans *Mrs Granapathys blygsamma triumf*, Rattawut Lapcharoensaps *Inskrivningsdagen*, Ama Ata Aidoo's *Flickan som kan* och Jamaica Kincaids *Till en flicka*.

SAMTALA

- Var utspelar sig berättelsen? Vad i texten får dig att komma till den slutsatsen?
- Vad handlar texten om? Skulle handlingen kunna utspela sig i vilken kultur som helst i världen? Vilka personer förekommer? Hur skulle du beskriva dem? Vad lär du dig om den främmande kultur som texten utspelar sig i? Vad tycker du verkar vara typiskt för berättartraditionen i den kulturen?
- Känner du till några författare som skildrar den svenska kulturen särskilt bra?

SKRIV VIDARE

- Om du skulle försöka skildra någon del, någon aspekt av den svenska kulturen, vad skulle du välja att skildra då? Hur skulle du genom en vardagshändelse kunna förmedla detta? Skriv en kortnovell där du försöker skildra den svenska kulturen eller någon aspekt därav.

DIKTER: I *Människosaker* finns två moderna kinesiska dikter - *Livet* av Na Ye och *Att gifta sig med Coca-Cola* av Yan Li. Karavan har även gett ut diktsamlingen *En tunga ska växa ut. Ny kinesisk dikt*, 2007. Där har översättaren och poeten Li Li kort beskrivit den nya poesin i Kina under rubriken "Den nya dikten går mot berättelsen". Ta Li Lis text som utgångspunkt och analysera kinesisk poesi.

Livet av Na Ye

Att gifta sig med Coca-Cola, Metkroken, Betraktelse, Tack och Länge leve av Yan Li
Röda onda dröm av Dao Lang, *Lilla He* och *Till Minne* av Yin Lichuan
Cittrans sång och *Ett liv som oupphörligt skälvde* av Hong Ying

Indien

Den ekonomiska utvecklingen går väldigt snabbt i Indien, och från att ha varit ett u-land är landet idag delvis industrialiserat. Medelklassen växer samtidigt som väldigt många lever i djup fattigdom.

Arbeta vidare i grupp med Indiens förändringar utifrån ett perspektiv som intresserar er – fattigdom och klasskillnader, religion och kastsystem, manligt och kvinnligt, sjukdomar och vård, utbildning och arbete, traditionell och modern kultur, industri- och bondesamhälle, natur och råvaror, Indien och västvärlden, politiska eldsjälar med mera.

Spännande källor kan vara...

- indiska webbtidningar, som "The Times of India" och andra som ni kan hitta på esperanto.se
- filmer från och om Indien, som Bollywood-filmer, dokumentärfilmer
- indiska romaner, noveller och dikter, till exempel Arundhati Roys bok "De små tingens gud" om kastkonflikten
- biografier
- historisk och samhällsvetenskaplig litteratur om till exempel kolonisationens påverkan
- mediearkiv och webbsidor som behandlar Indien ur olika aspekter, till exempel landguiden